

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Управління підприємством в бізнес-середовищі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Магістр», магістерська програма «Бізнес-адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система управління сучасним підприємством в бізнес-середовищі.

Міждисциплінарні зв'язки: тісно пов'язана з дисциплінами «Економіка підприємства», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Менеджмент», які вивчалися раніше.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Управління підприємством в бізнес-середовищі» є надання майбутнім фахівцям знань про сутність, методологію, механізм управління сучасними підприємствами в бізнес-середовищі.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Управління підприємством в бізнес-середовищі» є формування розуміння концепцій, методології, підходів і критеріїв управління підприємством в бізнес-середовищі; ознайомлення зі станом та перспективами сучасного бізнес-середовища в Україні; розгляд сучасних теорій і практик управління підприємством в бізнес-середовищі.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми у здобувачів вищої освіти має бути сформовані наступні елементи компетентності:

знати:

- наукові засади управління підприємством в бізнес-середовищі;
- принципи та методи раціональної організації, планування та контролю функціонування підприємства в бізнес-середовищі;
- методи управління функціонуванням виробничої системи, що працює у нормативному або перехідному режимах;
- особливості управління підприємствами в бізнес-середовищі різних галузей.

вміти:

- визначати основні чинники і критерії, що впливають на управління підприємством в бізнес-середовищі;
- розробляти заходи щодо підвищення ефективності функціонування підприємств різного рівня;
- розробляти стратегію діяльності підприємства в бізнес-середовищі;

- обґрунтовувати рішення щодо створення виробничої системи, підтримки належного режиму її поточного функціонування;
- здійснювати менеджмент якості та управляти продуктивністю підприємства в бізнес-середовищі;
- самостійно виконувати економічні розрахунки, що пов'язані з аналізом та обґрунтуванням рішень щодо створення системи управління підприємством в бізнес-середовищі, підтримки усталеного режиму її функціонування та перетворень.

способи мислення:

- формування суджень – форми мислинневого відображення об'єктивної дійсності, яка полягає у ствердженнях наявності або відсутності ознак, властивостей або відносин у сфері управління підприємством в бізнес-середовищі;
- пропонування міркувань – низки пов'язаних суджень, спрямованих на те, щоб з'ясувати істинність якої-небудь думки у сфері управління підприємством в бізнес-середовищі, доведення її або заперечення;
- створення умовиводів – виведення з одного або декількох суджень в області управління підприємством в бізнес-середовищі;
- генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах управління підприємством в бізнес-середовищі в їх істотних зв'язках та відносинах, узагальнення їх істотних ознак.

професійні, світоглядні і громадянські якості:

- здатність використовувати знання, вміння та навички для теоретичного та практичного освоєння проблем і перспектив менеджменту та планувати, організовувати, реалізовувати, презентувати відповідні наукові дослідження;
- ґрунтовні знання історичних засад розвитку теорії і практики менеджменту, ідейних вчень класиків менеджменту, фундаментальних постулатів та парадигм менеджменту, новітніх прогресивних тенденцій розвитку менеджменту;
- ґрунтовні знання класичного та сучасного наукового інструментарію дослідження соціально-економічних явищ та процесів у різних сферах менеджменту;
- здатність організовувати та проводити управлінські дослідження, використовуючи сучасну методологію та інформаційні технології;
- здатність застосовувати одержані знання з різних предметних сфер менеджменту для формулювання нових теоретичних трактувань і положень, практичних адресних рекомендацій і пропозицій;
- здатність виявляти та розуміти причинно-наслідкові зв'язки між економічними явищами та процесами у сфері менеджменту, ідентифікувати та оцінювати фактори впливу;
- ґрунтовні знання особливостей, інструментарію, новітніх напрямків управління підприємством в бізнес-середовищі та здатність формувати ефективну сучасну систему управління підприємством в бізнес-середовищі.

морально-етичні цінності:

- сформувати уявлення про моральні цінності людини;
- здатність висловлювати своє судження про роль і значущість моральних цінностей у житті людини;
- формувати вміння аналізувати мотиви та вчинки людей, моделювати та розв'язувати ситуації, пов'язані з виконанням обов'язків у колективі;
- розвивати почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;
- виховувати самостійність, волю, моральність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика управління підприємством в бізнес-середовищі

Зміст, завдання та структура навчального курсу «Управління підприємством в бізнес-середовищі», його теоретичні та методологічні основи, зв'язок із спеціальними дисциплінами, що формують систему економічних знань майбутнього фахівця.

Історичні передумови виникнення практики управління підприємством в бізнес-середовищі як ефективного методу управління організацією. Приклади та сфери застосування практики управління підприємства у сучасному та історичному бізнес-середовищі.

Тема 2. Управління підприємством як економічна категорія

Управління підприємством розглядається як напрям його господарської діяльності, що організовує, координує та контролює решту видів господарської діяльності підприємства. На основі порівняльного аналізу трактування понять “управління” й “менеджмент” у різних науково-літературних джерелах уточнюється сутність та зміст поняття “управління підприємством”.

Обґрунтовується твердження, що управлінські рішення спираються на відповідні принципи управління, які визначають риси реальної управлінської практики на будь-якому підприємстві й формулюють вимоги до системи управління підприємством. Розглянуто принципи управління сучасним підприємством і констатовано необхідність їх урахування та адаптації до умов певного бізнесу.

Особливості управління підприємством в умовах ринкового господарювання.

Тема 3. Сутність та класифікація бізнес-середовища

Різні трактування сутності поняття «бізнес-середовище», виокремлення його характерних особливостей. Оцінка стану сучасного бізнес-середовища в Україні, його перспектив.

Розгляд критеріїв оцінки бізнес-середовища підприємства. Класифікація видів бізнес-середовища з метою комплексного врахування його об'єктивного різноманіття його властивостей. Обґрунтування державної політики щодо формування бізнес-середовища.

Тема 4. Моделі організаційних структур підприємства в залежності від його бізнес-середовища

Сутність організаційних структур і структур управління сучасним підприємством. Опрацювання систем класифікації організаційних структур підприємства та визначення доцільності їх використання в залежності від умов зовнішнього економічного середовища, яке динамічно змінюється. Механістичні та органічні структури.

Вивчення позитивних та негативних сторін різних організаційних структур підприємства. Вплив організаційних структур підприємства на його конкурентоспроможність.

Тема 5. Маркетингове дослідження зовнішнього бізнес-середовища підприємства

Мета та завдання маркетингу на підприємстві. Сутність, особливості та методи маркетингового дослідження зовнішнього бізнес-середовища підприємства.

Основні фактори та елементи зовнішнього середовища, їх сутність та характер їх впливу на діяльність підприємства.

Тема 6. Стратегічне, тактичне та оперативне планування діяльності підприємства в бізнес-середовищі

Місія (завдання організації). Стратегія. Основні концепції стратегії. Загальна стратегія підприємства. Корпоративна стратегія. Функціональні стратегії. Маркетингова стратегія, фінансова стратегія. Тактика.

Розробка виробничого процесу. Рішення стосовно інфраструктури. Визначні особливості (пріоритети). Ключові зовнішні та внутрішні фактори. Стратегічні рішення. Управління підприємством з позицій життєвого циклу. Основні цілі розвитку виробничої стратегії. Традиційні виробничі стратегії. Стратегії, що ґрунтуються на якості. Стратегії, що ґрунтуються на часі.

Вибір та обґрунтування цілей і операційних стратегій. SWOT-аналіз. Матриця оцінки господарського портфелю організації. Оцінка конкурентного статусу підприємства та його потенціалу.

Сутність планування виробництва. Стратегічне планування. Місце операційної стратегії в системі менеджменту організації. Маркетингові стратегії, пов'язані з різними типами операцій. Тактичне та оперативне планування.

Тема 7. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління підприємством в бізнес-середовищі.

Інформація. Зовнішнє середовище. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища. Рівні організації середовища діяльності. Елементи середовища. Інформаційні індикатори. Система моніторингу. Контроль ефективності управлінських рішень. Значимість інформації. Автоматизація управління потенціалом. Інформаційні технології. CASE – аналіз. Стандартні прикладні програми в управлінні підприємством.

Тема 8. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства в бізнес-середовищі.

Соціально – трудова система підприємства. Трудовий колектив. Соціально – трудове середовище. Соціальна структура організації. Функціонально – виробнича структура підприємства. Соціально – трудові відносини. Трудові конфлікти. Рольові протиріччя. Відповідальність і повноваження. Моделі вирішення трудового конфлікту. Соціальний розвиток колективу.

Тема 9. Особливості інноваційного управління підприємством в бізнес-середовищі

Інноваційне управління. Фактори інноваційного розвитку. Моделі вибору інноваційних стратегій. Матриця “продукція – ринок”. Критерії вибору інноваційних стратегій. Види інновацій, що необхідні для реалізації стратегії підприємства. Інноваційний менеджмент. Реінжиніринг. Система збалансованих показників. Формування системи розвитку підприємства. Двоетапна модель “ранні – пізні новатори”. Модель провідного користувача.

Тема 10. Інвестиційне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління підприємством в бізнес-середовищі.

Інвестиційні ресурси. Інвестиційна політика. Показники ефективності інвестиційної діяльності. Механізм забезпечення економічної безпеки. Соціально – економічні показники розвитку регіону. Економічна безпека регіону. Моніторинг економічної безпеки регіону. Функціональна складова економічної безпеки підприємства. Стан корпоративних ресурсів і можливостей бізнесу.

Адаптивна реакція. Реструктуризація підприємства. Санація підприємства. Перепрофілювання підприємства.

Тема 11. Управління продуктивністю підприємства в бізнес-середовищі

Постійне удосконалення та вимоги до керівників організацій. Сутність процесу постійного удосконалення. Методи і прийоми процесу удосконалення. Удосконалення виробничих процесів.

3. Рекомендована література

1. Басовский Л. Е. Менеджмент: учеб. пособ. / Л. Е. Басовский. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 216 с.
2. Беседін М.О. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант): підручник / М.О. Беседін, В.М. Нагаєв. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 496 с.
3. Виханський О.С. Менеджмент. Учебник. – 3-е изд. / О. С. Виханський, А.И. Наумов. – М.: Гардарики, 2000. – 528 с.
4. Гірняк О. М. Менеджмент. Теоретичні основи і практикум: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти / О. М. Гірняк, П. П. Лазановський. – К. : Магнолія плюс, Львів : Новий світ – 2000, 2003. – 336 с.
5. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту. Підручник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К.: Академ-видав. 2003. – 416 с.
6. Мескон М.Х. Основы менеджмента: Пер. с англ. / Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. – М.: Дело, 2003. – 702 с.
7. Осовська Г. В. Менеджмент організацій / Г. В. Осовська, О. А.Осовський. - К.: Кондор, 2005.
8. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Підручник. Видання 3-є, перероблене і доповнене / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К.: «Кондор», 2006. – 664 с.
9. Пилипенко С.М. Менеджмент: навчальний посібник / Пилипенко С. М., Пилипенко А. А., Оленко В. І. – Харків: Вид. ХДЕУ. 2002. – 208 с.
10. Баєва О.В. Основи менеджменту: практикум: Навч. Посібник / Баєва О.В., Ковальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 524 с.
11. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент / В. О. Василенко, В. Г. Шматько. – К. : Центр навчальної літератури, 2005.
12. Василенко В.А. Менеджмент устойчивого развития предприятий: Монография / В.А. Василенко. – Киев: Центр учебной литературы, 2005 – 648 с.
13. Воронкова В. Г. Муніципальний менеджмент / В. Г.Воронкова. – К.: Професіонал, 2004.
14. Воронкова В. Г. Регіонально-адміністративний менеджмент / Воронкова В. Г., Катаєв С.Л., Кіндратець О. М., Зуєва, В.О., Беліченко А. Г. – К.: ЦУЛ; Професіонал, 2010.
15. Гапоненко А.Л. Стратегическое управление: Учебник / А. Л. Гапоненко, А.П. Панкрухин. – М.: Омега – Л., 2004. – 472 с.
16. Дафт Р.Л. Менеджмент / Р.Л. Дафт. – СПб: Питер, 2001. – 832 с.
17. Елиферов В.Г. Бизнес – процессы: Регламентация и управление: Ученик / В.Г. Елиферов, В.В. Репин. – М.:ИНФРА – М., 2004. – 319 с.
18. Завадський, Й. С. Менеджмент: підручник для студентів економ. спец. вищих закладів : у 2 т. / Й. С. Завадський. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – Т. 2. – 640 с.

19. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навчальний посібник / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібенко, Г. В. Назаров. – Харків : Еспада, 2003. – 688 с.
20. Иванова Т.Ю. Теория организации / Т.Ю. Иванова, В. И. Приходько. – СПб.: Питер, 2004. – 269 с.
21. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент / Г. І.Кіндрацька. – К.: Знання, 2010.
22. Лэйхифф, Дж. Бизнес-коммуникации. Стратегии и навыки / Дж. Лэйхифф. – Питер, 2001. – 688 с.
23. Мартыненко Н.М. Основы менеджмента: Ученик / Н. М. Мартыненко – К.: Каравелла, 2003. – 496 с.
24. Менеджмент организаций : учебное пособие / Л. А. Киржнер, Л. П. Киенко, Т. И. Лепейко, А. М. Тимонин. – К. : КНТ, 2006. – 688 с.
25. Менеджмент: практические ситуации, деловые игры, упражнения / под общей редакцией О. А. Страховой. – СПб. : Питер, 2000. – 144 с.
26. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент / П.П. Микитюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2007
27. Райченко А.В. Общий менеджмент: Ученик / А.В. Радченко. – М.: ИНФРА – М. 2005. – 384 с.
28. Рудінська, О. В. Менеджмент: навч. посіб. / О. В. Рудінська, С. Л. Яроміч, І. О. Молоткова. – Ніка-Центр, 2002. – 320 с.
29. Сахно Е. Ю. Менеджмент сервісу. Теорія та практика / Е. Ю. Сахно. – К.: ЦУЛ, 2010.
30. Смирнов Э. А. Управленческие решения / Э. А. Смирнов. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 264 с.
31. Спивак В. А. Современные бизнес-коммуникации / В. А. Спивак. – Питер, 2001. – 448 с.
32. Сухарський В. С. Менеджмент (загальний з основами спеціального) / В. С. Сухарський. – Тернопіль : Астон, 2004. – 528 с.
33. Туленков М. В. Сучасні теорії менеджменту : навч. посіб. / М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2007. – 304 с.
34. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : підручник / Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.
35. Хомяков В. І. Менеджмент підприємства / В.І. Хомяков. - К.: Кондор, 2005.
36. Шегда А. В. Менеджмент: навч. посіб. / А. В. Шегда. – К.: Знання, КОО, 2002. – 583 с.